

HAWAII · PUKA-LA · HOLOMUA

—“Ua Mau ke ‘Ea o ka Aina’ i ka Pono.”—

BUKE I.

HONOLULU, APERILA 13, 1894.

HELU 49.

KA NUPEPA PUKA-LA

HAWAII · HOLOMUA

Hoopuka mau ia mai ka Poakahi a ka Poalima, o kela me keia Mahina e ka Hui Hoolaha Nupepa Hawaii Holomua.

Uku Pepa, he Kanalima keneta o ka Mahina. No ke kope hookahi he 5 keneta.

E loa no ka pepa mai keena aku a ma ka lina o na Luna.

Aole he pepa e hoounaia mai ke Keena aku no na kuuina, aia wale no a uka mau mai.

E hoouna mai i na Mea Hou, na Kumumano, Olelo Hoolaha na Kanikau a me na Mele Inoa ia

THOMAS P. SPENCER,

ka Lunahooponopono o ka Pepa.

Aole loa e pai ia kekahi Olelo Hoolaha, Kanikau a Mele Inoa paha ke ole e hookaa mau ia ka uka. Aole no hoi e hoouna ia kekahi nupepa ma ka owili paka-hi, aia wale no a hookaa e ia ka uka mau.

O na Kanoha Nupepa a me na Hookaa Dala ana, e loa aku no na Bila Hookaa mai ke Keena pololei aku a i na Luna, a i ole e hoouna pololei ia aku paha i na paa lawe pepa, ma ka hoouna mau ana mai i ke ola o ka Nupepa ia

ABRAHAM FERNANDEZ,

ka Lana Nui o ka Pepa.

Olelo Kahea!

Owan o ka mea nona ka inoa malalo iho nei, ke kahea nei au i ka paa a pau e makemake ana e hookomo mai i ka lakou mau wahi haahuna iloko o

ka “Hui Hookuonoono

Lahui Hawaii,”

Ua makaukau au e lawe mai i ka huina mai ka HOOKAHI DALA aku A PII AKU ILUNA, no ka pono a me ka pomaikai o na kanaka Hawaii wale no. E loa no au ma ke Keena o ka nupepa

Alauai Moi, mai ka hora 9 A. M. a hiki i ka hora 4 P. M.

E oluolu e hoomanao mai i ka uku o ka Buke Hoomanao Hoahu, he 25 KENETA no ka BUKE hookahi.

ABRAHAM FERNANDEZ, Kahu

No ka Hui Hookuonoono Lahui Hawaii. Jan 13-14

Na Mea Pohihihi o ke Kulanakauhale o Ladana, ke

Keikialii o Wale

— A I OLEIA, —

Miss Letitia Paulina

Ka Hoolina Moi o Ene-lani, a me ke Kaikamahine Kau-Lio Hoolei-ili o na Kula Laula Auano o Amezona.

KE KULANA WEHE MOOLELO

ILUNA O HALEAUAU.

Ua hoopau ia na kamailio ana mawaena o ke Keikialii o Wale me kana elele lawe kau-ohia no ke kumuhana i hii ia ai ke poo o kona lio e kela wahine opio o ke kaulio e ku ana me ka hiehe nui maluna o ka uwapo akea o Ladana, oia he mea hiki loa no i kekahi kanaka okoa e se ke ike a hoomao popo i ke kulana o ke keikialii, aia no oia malalo o ka hoohana ana o ka wai hoowela noonoo mai loko mai o na omole gini nuuui. I kumu e hoopau koke ia ai ka hua ansina kuka o ka obumu kipi i na pegana, ua haawi mai ia ke heikialii i ke ani koani a kona lima i ka hoailona o ka hookuu, a oia ka Migela i huli ae ai, a holo pololei aku la no ke kulata a kela wahine kuu lio e ku ia ma ke poo o na alau-nui no ka hooko i ke kauoha a ke keikialii e lawe iloko o Ierusalem hou, a ilaila e bapeti?o at iaia iloko o ke kamahao o ka wai mapuna ono loa a nte ke ahi.

KA HALE KALETONA.

Aia iloko o ka home pilikino o ke Keikialii o Wale ma ka Hale Kaletona, kekahi rumi i kinohinohi ia me na nani a pau e loa ana ma keia no, nona na lako laau moe a me na noho o ke ano laau makamae a kieke loa o ke kumukuai, a na halii ia ka rumi holookog e kekahi monea veleveta nolunolu e piholo ai na kapuai wawae iloko o ka huluhulu e like me ka palahe o ke one paupalu loa o kahakai.

O kekahi hoonani o ka hanohano o loko o na rumi moe la, he kuahu ia ua hookiekie ia mai o mua iluna iloko o na anuu

o ekolu papuhe'e, a he puloulou lolo silika ninuhinu loa me na iihiihi gala ke kuwelu ana ma-mua pono mai o ke kushu, me na hulu manu lolou Osekatika i kukulu ia ma ua sooo o ka papahale hanohano, a e kau mai ana iwsenakou o ke kuahu ke kii o ke kalaunu o Enelani i hoopuni ia e na hae aupuni o kekahi mau kahua kuu kau-lana a me ka lioa Beritania.

Aole i pau.

Moolelo Hoonaneue

Puuwai no

SINIDERILA;

— A I OLE IA, KA

Opio Kamaa Aniani.

Ka Moolelo Kaili Puuwai o Helene maloko o ke Anaina Huluhula.

Ka Manu Nunu hooko kauoha mai ka He-Kupapau mai o kona makuahine.

“AROKESILA,—Moi o Arabia nei,” wahi a ka elele ukali o ke aloalii i pane aku ai imua o ka ohana o ka hale a me ke anaina kanaka e akoakoa aku ana me ka hoolche i kana mau olelo no ke kumuhana o ka hooko wahine e lawe aku ai no ka halealii. Ma ke kauoha a ke Alii ka Moi a me ka Haku Alii o na okana aina o Arabia nei me kona mau penalaau, ua loa ia'u ka hanohano o ka hookipa ana mai i ka wahine a ke keikialii ka hoolina o ke karaunu, ke kokootua hoi o ka home a me ke kino i manaia—ua ku ke kamaa aniani o ke aloha wahine i hoopaa ia ai ke kuahau a ka Haku Alii, i hoalauna pili paa no kona hoolina ma keia ao e loa ai he hauoli no kona mau ia o ka nohoalii a hoomalu i kona lahuikanaka. Nolaila, ua loa ia'u ka hanohano o ka hiki kino ana mai ano, e hoike aku i na hoohiwhiwa i hoomakaukaui ia, a malalo o ka'u alakai a me na hoopakele ana e maluhia ai kona kino ma keia alahahele o ka hooko i ke kauoha kanawai i puka mai ka waha mai o ka Haku Alii ka Moi o

Arabia, e like hoi me kana kua-lana akea imua o k na lahu—o ka wahine e ku ai o kela kama aniani, oia kana wahine o mare ai a kulesana pu i na pomaikat o kona nohoalii.”

I keia manawa i huli ae ai na elele ukali nei i hope me ke kuhii pu ana o kona lina, a pane mai ia i kana mau huaolelo hope o ka hookipa—

“Aho, ua makaukau au no ka hooko kauoha me ka hookipa ana mauna o keia kanalii, a na'u e malama ka maluhia o ka wahine opio ma ke alahahele no ka halealii, oia ke ansina o ka mana aupuni o Arabia nei ke kali mai ia oko makou hiki aku.”

I keia manawa i komo aku ai ka makuahine iloko o ka rumi kahi a kana kaikamahine e noho ana iloko o ka ehaha nui o kona manamana wawae a holo iluna o ka puka o ka lani, a oia kana i pane aku ai me na huaolelo pokole e hoolana ana i kona manao penei:

“E hoomanawanui e ka'u kaikamahine, i kela haawina o ka ehaha pau wale, a me ka hiki wale no ke hoolia ia ma ka lapaa ana a loa ka palekana. Ua hiki mai ka elele ukali o ka Moi no ka lawe ana ia oe e ka'u kaikamahine, a malalo o kana alakai a me ka hoopakele, e malama ia ai ka maluhia o kou kino a hiki i kou launa ana imua o ke aloalii o Arabia nei. E hoomanao, mai haawi i manawa no ka Moi e ike ai i kou wawae, aka, e noi aku i kona oluolu, ma o ke keikialii wale la no e laahia ai kou kino maloko o ka remi o ke aloha, a ma ia hopena e hoopaa loa ia ai oe ma ka hoopiiha ia o kana kuahau, a ua hoi hoi kana hoobiki ma kou hiki kino ana imua ona a me kona abahooko kanawai, o oe ka wahine mua loa i komo ia kana kamaaniani me ka hoomanawanui i na ehaha o kou manamana wawae nui i oki ia no ka hoopiiha ana i kou mau ia me ka hauoli i keia Poakahi ae.”

“Ae, e hoomanawanui ana au e hooko no kona hopena,” wahi a ke kaikamahine i pane mai ai me ka leo nawaliwali o ka ehaha, a e hiole makawalu mai ana na waimaka ma kona mau papalina i kona wa i ku ae ai iluna no ka hooko i kela kauoha o ka hookipa, a e kokua aku ana hoi kona makuahine ma ka paa ana iaia a alakai iwaho no ke kas-ahi.

Aole i pau.

Ua haawi makana ia mai kekahi o ko makou keti me na pua lehua o Mokaulele na kekahi mau sooo palupalu. Mahalo nui.

I KO MAKOU POE HELEHELE

Mamuli o ka loa pinepine mai o na olelo hohewa mai ko makou mau poe lawe nupepa mai, e pili ana i ka lawe pololei ole o kekahi poe loa i na nupepa, ke tsu leo aku nei makou i ko lakou lokomika e hoike koke mai i toto ia makou, a e hooponopono koke ia no ia heahema.

O ka uku nupepa, e hookaa koke ia mai ia, oia, he 50 keneta wale no ka uku mahina, a he ahaun oluolu loa ia no kekahi mea e uku ai i keia manawa.

O ka poe e hookaa ole mai ana i ka uku pepa i keia pule, e paa ana makou i ka lakou pepa.

Na Rula o ka Nupepa Puka La.

No ka hookaa mua ana oia keia matalo iho:
Kope hookahi, 5 Keneta
Hookahi Mahina, 50 "
Hookaa i ka pau ana o ka mahina, 75 "

Nupepa Puka Pule.

No ka hookaa mua ana oia keia matalo iho:
Kope hookahi, 10 Keneta
Ekolu Mahina, 50 "
Eono Mahina, \$1.00
Hookahi Makahiki, 2.00
No ka uku ana mahope o ka mahina oia keia:
Ekolu Mahina, 75 Keneta
Eono Mahina, \$1.25
Hookahi Makahiki, 2.50.

ABRAHAM FERNANDEZ,
Luna Nui.

Ka Nupepa

HAWAII HOLONUA

ABRAHAM FERNANDEZ
Luna Nui.

THOS. P. SPENCER,
Lunahooponopono.

Honolulu, Aperila 13, 1894.

UA onou hou mai ka "Leo" ia makou i keia kakahiaka, me kekahi kukulu manao i kakau inoa ia e J. Nawahi nona ka loihii i hiki aku i ka ekolu mile a oi, e hilikau ana kana mau kamailio maluna o na kumu lehulehu, aole hoi maluna o ke kumuhana paio—"i ka makapaa, ect."

Aole o makou makemake e hoino pilikino aku i ka makamaka maikai, mahope o ko makou nei ana i nehinei, e hoopaneec loa ia na manao kekeue i hala a e hui mai kakou iloko o ke apo o ka lokahi, aka, mamuli o keia kono hou a Mr. Nawahi i ulupuni loa ia paha e ka inaina, e kala mai ia makou i keia la a no ka Poakahi e hiki mai ana.

Aole loa makou he hoa no ka Hui Aloha Aina, aka, aole nae ia he kumu no makou e nema ole aku ai i ka hana a na poo alakai o ka ahahui, oia, aole kanawai o ka aina e papa ana i ke kufike ole o ka manao o na kanaka elua maluna o ke kumuhana hookahi—aole laua e kue iki. Aole makou i hoo-

wahawaha i ka inoa o ka Ahahui Aloha Aina, aka, ua hoo-wahawaha makou i na hana pauaka a na luna nui no ka pane ole i ka Kakina mau olelo hoopunipuni—a me ka wahabee maopopo i na kanaka o hili ia ko lakou mau poo ke hele ae i ka halawai. O na luna nui o ka ahahui, aia maluna o lakou na hilina ana o ka lehulehu, a o ko lakou wahi ia o ke kiai a makaala i ka pono o ka lahui, aole no ka ahahui hookahi wale no e like me ko Mr. Nawahi makemake. He manao lalau kela o ke kuhihewa.

MA NA manao pane a ka "Leo" ia makou iloko o keia mau la, e hui pu ana i na inoa elua o Abr. Fernandez a me T. P. Spencer, no na manao i hoopukaa maloko o ko kakou nei pepa, ke makemake nei makou e hoike aku ia oe e ka "Leo," a me Mr. J. Nawahi, he kanaka kuokoa loa o Abr. Fernandez mai na hana kakau manao nupepa aku, a o kona lunahooponopono Spencer wale no ke kuleana o na manao kakau i hoopukaa aku maloko o ko makou mau kolamu. Ua kuokoa loa o Mr. Fernandez ma ka noho Luna Nui a obi i ke oia o ka pepa, mamua o na hana hoohuikau a ka manao enemii e haituku nei iaia. Eia ma kekahi kolamu o ko kakou pepa e puka aku nei kono manao pate.

He A'o Lalau.

O ke a'o ana i na kanaka Hawaii no na mea e pili ana i ka olelo hoholo a me na hana a kela halawai makaainana i malama ia ai ma ka poe Pokahi iho nei, e like me Bakr, Nawahi, a me kekahi poe muhee hobe wale e kue mai nei, oia kekahi o na a'o lalau loa o ka manao lili pilikino a me ka bukibuki o ka puuwai lokahi o.e, a e pono ole ai lakou ke lilo i mau alakai no ka lahui. Aole loa e manao ia ma kela olelo hoholo, ina e waiho ia aku imua o ke aupuni o Amerika, he kumu ia e hapaia ai ko lakou noonoo a kapae ae i ka ninau pili lahui o Hawaii nei i waiho mua ia aku ia aupuni, a e loa ai paha o ke aupuni Repubalika a me kekahi ano aupuni okoa e ae, oia e hoike ana ua olelo hoholo la, aole i pau i ka hooponopono ia ka ninau o Hawaii, me keia mau olelo—"a i ole ia, apono aku paha i kekahi ano hooponopono Aupuni okoa aku mawaho ae o ka mea i aeia e ke Kumukanawai i oleloia, (1887.) aia a loa mai he pane maopopo a hope loa i ka Palapala Akeakea i oleloia a ke Aupuni Kumukanawai o Hawaii nei mai ke Aupuni i oleloia o Amerika Huiipua." Ua hiki loa i ke kanaka a ka makapaa nui wale ke hoopau i kona pohihihi ma keia, aole loa e ae ia kekahi ano hooponopono aupuni okoa, koe wale no aia a like me ke Kumukanawai o 1887, oia hoi, i Aupuni Moi. A e mau aku no ko kakou kue ana i na hana pakaha a pau a hiki i ka wa e pane hope mai ai o Amerika i ka palapala hoopii a ka Moiwah-

hine, oia i waiho ia aku ia lakou ka noonoo ana? Ke ninau nei makou: He noi anei keia e kukulu ia ona aupuni Repubalika? Aole! Aole loa!! O ko Bakr ma' koho ana he mea okoa ae kekahi mawaho o keia olelo hoholo, he manao kuhihewa loa ia, oia ka HOLONUA a me ka "Baletina" e hoike ana i ka makemake o ka lahui ma ia halawai imua o Amerika, i ka wa e waiho ia aku ai ka olelo hoholo, a e koe ia no na hana a na poe kipi a me ka pakaha ia Hawaii nei.

Malalo o keia mau kumu, he mea hilahila loa i keia poe ka hoopau ana mai i ka lakou hoopapaa waiwai ole no ka pono o ka lahui. A ke haawi nei makou i ka mahalo i na apana ka aina, no ko lakou ala like ana mai a kue i keia mau hana a na mikanele. Oia ke alabele o ka lokahi.

Pela Io ka Hoi!

Maloko o ka nupepa hapaia momea na Pe Gana, i ike iho ai makou i kekahi manao ahewa a ka Ahahui Heluhela Baibala o Hookona, Kona Hema, Hawaii, i ke kumumano i kakauia e kekahi loa o ka Ahahui Psio o Honolulu nei, a i hoopukaa aku hoi maloko o ko makou pepa i ka mahina o Maraki i hala, no na olelo pelapela i kupono ole no ke kulana haolelo o ke ola a na mikanele hoopunipuni e wahahee nei i Amerika i ka hookamakama o na wahine Hawaii, a me ka pelapela o ko lakou noho ana, a pela aku. Malalo o ia mau olelo makou i lili ai i ka hoino pilikino ia o na makuahine Hawaii e ka puuwai elele o keia poe mikanele, a e ai makou e hoopukaa kela kukulu manao a ko makou mea kakau. Eia iho na manao kokua hewa o na ahahui la i hoopuka ae ai:

"MR. LUNAHOOPOPO: E oluolu oe e hoike ae ma ke akea, o makou o na hoa o ka Ahahui Heluhela Baibala a Kinai Hoomanamana o Kona Hema, ma o ko makou Kakaulelo la, aole i apono ko makou manao i na olelo pelapela i hoolahaia e kekahi lala o ka Ahahui Heluhela Baibala a Kinai Hoomanamana o Honolulu, maloko o ka nupepa 'Holomua,' helu 9, o Maraki 3, 1894, e pili ana no na wahine o Kakaulelo.

Ma ke kauoha a ka
Papa Alakai,
J. KEALA,
Kakaulelo,
S. Kona, Hawaii, Apr. 2, '94"

Ke ike a ke hoomaopopo nei makou no keia pane maluna ae, ua kokua nui kela ahahui o Kona Hema i na hoike hoopunipuni a Alapaki Kauka no ko kakou mau makuahine aloha, a o ko makou kue ana a hoike aku i ka oiaio no na wahine haole imua o ke akea, he mea kaeko, hoonuhanuha a hookekeke ilo la ia i ua ahahui la, no ke kakoo ana i na wahine Hawaii.

Ke hoike pu mai nei keia kukulu manao pane, ua hoohuikau ia na lala a pau o kela ahahui o S. Kona, iloko o na hana ekaeka o ka sihue aina, a me ke kipi i ka Moiwahine, he hewa ino loa hoi e hiki ole ai ke kala ia, oia, ua hoike aku makou ma kela kukulu manao—Aole he kumu e ae o ko Alapaki hoino ana i na wahine Hawaii imua o Komisina Balaunu, aka, no ke ake wale no

e hooko ia mai ka lakou kumuhana hoo-hui aina.

He kupsnaha keia ahahui o pane nei ia makou me ka ike a hoomaopopo ole iho i na kumu noi o ko makou hoopuka ana i kela manao maloko o ko makou pepa, oia no ka lili a me ke aloha i ko makou (a o kakou a pau) mau makuahine Hawaii. A ke ninau nei makou ia oe e Mr. Kakaulelo o ka ahahui o Hookona:

Ina o Alapaki e hoino ana i kou makuahine aloha, e olelo ana he hookamakama ua makuahine ia ou, a o oukou paha o ka ahahui o S. Kona, haoli anei kou pepeiao a me kou puuwai ia mau olelo? E pane mai ana oe—Aole. Aole anei he inaina ka mea e ulu ae ana iloko o kou puuwai ia wa a Alapaki e olelo hoino ana no kou makuahine? E pane mai ana oe me ka hakala ole—"E ku'i koke no au (J. Keala) i kona ihu a upepe." No ke aha mai keia? Aole anei no ka lili a me ke aloha i kou makuahine? Oia no.

Nolaiia, ua haule-pahu wale keia mau manao kokua hewa a ka ahahui o Hookona, ina aole lakou he mau poe pi gi maopopo o ka aihemu a me ka hoopilimeai i na hana kipi haahaa a kekahi poe kuk ika i ka pa ia lakou iho—o lakou ka lahui Hawaii. O ka pololei o ko lakou inoa—"ka lahui o na diabololo."

HALAWAI ALOHA AINA MA HANA, MAUI.

Moolea, Hana, Apr. 6, 1894.

MR. LUNAHOOPOPO:

He mau halawai makaainana nui kai malamaia e ka Aoso Aloha Aina, no ke koe ana i ka mana hookikina koho balota elele hana kumukanawai a na pi gi, i kela mau la aku nei, a ua hiki aku ka hui a skouka ae ma kahi o ka elima a eono haueri, e lohe i na kalat manao manao ana a ka poe aloha Ahi, a me ka hoike pu mai o kela a me kela kanaka i ko lakou manao paa me keia mau olelo,—

"Ke hookiki paa nei makou, aole o makou makemake iki e lawe a kakauinoa ma ka papa kuhikahi koho balota a ka aoso hoo-hui aina."

O keia ae la na manao paa o ko Hana nei mau makaainana.

Ua malama iho nei no hoi ka poe pakaha aia he mau halawai ka lakou, e paipai ana i na kanaka e koho balota; aka, he mea ku i ka hilahila a me ka hoka loa no na poe la ka ike ana iho, he elua a ekolu paha na wahi kauna kanaka i hui pu aku me lakou, oia, aole makemake nui ia o ka lakou mau ekaeka o ka poino.

O keia ae la mea hou i loa ma ko'u alabele no ka aina hanau. Ua lawa au maanei, me aloha nui:

D. K. W.

Ke haawi aku nei ka P M o ka Holomua ia oe e M—n, no kau pua Lehua o Hilo i makana manawalea mai ai, a pela au e haawi aku nei i keia mau hua olelo penet. I h-y-b o ka L-f. That gude ehl!

HE MAU KUMU HOOLAHAIKE.

O ka leta malalo iho, he kame- nae walohia ia mai kekahi maka- maka aloha alii mai o ka mokupuni o Maui, i kekahi o kona hoaloha e nobo oihana ana ma Honolulu nei, a ua hoike aku keia hoaloha ma Honolulu nei i kona makama- ka ma Maui, ua uha loa ka lahui no ke kali ana i ka lono hauoli e pili ana i ka hoihoi hou ana i ka Moiwahine, nolaila, ua hele aku oia a lawe i ka hoolihi no ke koho balota Elele ana, a penei ka pane i loa mai iaia:

Maui, Aperila 7, 1894.

E kuu makamaka:—He nui ka hahana a me ka wela o keia mau la, e like me ka hahana o ka la a Esau i hoi mai ai mai ke alualu holoholona ana, a noi aku i kona kaikaina e ai, oia, ua pilikia loa oia i ka pololi, a no ia pololi, ua hupo oia a ae i ka Iakoba noi e hoolilo aku i kona pono o ka hana mau, no Iakoba no kona kaikaina. Ae, he oiaio no, ua lilo, "Ua hoomaikai ia o Iakoba kou kaikaina;" wahi a Isaka, a noke o Esau i ka uwe Hea mai oia me ka leo walohia—"E Isaka, ko'u makuakane, e hoomaikai mai oe ia'u." Pane mai ka makua:—"Ua lilo, ua lilo ka hoomaikai ia i kou kaikaina, a oia kou haku." Auwe o Esau aloha, pehea ia i hiki ole ai iaia ke hoomanawani e kamau iki i kona houpole lewalewa me na lau laau a hiki i kona hale, ai i ka ai, mihi nui o Esau, aka, he mihi make nae.

Ke hoomanao ae nei au i ko Iuda Isekarieta mau la, nui kona makemake i ke ai o na apana dala he kanakolu, nolaila, kapu oia i ke aloha i ko lakou Makua ko lakou Haku, ko lakou Alii, sole ona hoomanao i kona hele pu ana, hana pu ana, pule pu a hoomanawani pu i ka hana i ke ao a me ka po, a ai pu ana ma ke pa, haalele loa oia ia mau mea a pau, a mana hupo oia, ua oi aku kona pomaikai i kela mau apana dala he kanakolu, mamua o kona noho aloha ana me kona Haku maikai. Auwe o Iuda lokoio, mahope o kona kumakua ana i kona Haku, loa iaia ka naau ehaeha, hilahila a na-na kona pu-ai iluna o ka laau ana i kaawe ai iaia iho, a make oia ma ke kino, make oia ma ka uhane, a ke make nei oia a hiki i keia manawa a'u i heluhelu ai i keia leta. Aloha, aloha ino oia.

Ina ke mau makua, mau hoahana, mau kaikuahine, a mau hoaloha ko Iuda e oia ana ia wa, manao au, e hooho mai no lakou me ka leo hookahi: "Ua hewa, ua ino, ua lapuwale o na lapuwale ko Iuda kumakua ana i kona Haku;" a oia ka Iesu i pane aku i kana mau haumana: "Auwe ke kanaka nana oia e kumakua, ua aho no ina aole oia i hanau ia mai."

Hoala mai o Abesaloma i ka manao e kipi i ka Nohoalii o Davida kona makuakane, alakai oia, hoolihuli oia i na kanaka ma kona aoso, a kua mai oia i kona makuakane. Aka, nui ke aloha o ka makua i ke keiki, alakai o Ahitopela he kakaolelo naauao ia Abesaloma, i kahi e make ai o Davida. Aka, hoolilo mai o Iehova ia olelo ao a Ahitopela i mea ole ma o Hu-

sai la, a i ke kua iho ana, ua kauoha o Iehova i ka hoki o Abesaloma e holo iwana o na hihipea o ka nabele, a hihia na lauoho nani o kona poo, kona a-i, kona kino a pau iluna o ka laau, a holo aku kona hoki a lewalewa kona kino mawena o ka lani a me ka honu, a hou ia kona puwai i ka pahikaua, a ua make ke keiki i kipi i kona makua Alii, kona aina, kona lahui, a ke mau nei kona make ana a hiki i keia la. Ae! Ua make oia, oia, mai laila mai ke o ana o keia olelo kauiana: "Aohē kipi e oia." Aloha ino o Abesaloma ka punshele a Davida.

E kuu makamaka aloha: Nawai la e hookaawale ia kua mai ke aloha mai o Karisto. Na ka popilikia anei? Na ka pololi anei? Na ka makee oihana anei? Ke mau nei kela mau mea ekolu, ect. Aka, o ke aloha nae kai oi mamua ae oia mau mea. Ke kihehehe nei ko'u mau papalina i na waimaka nou a me kekahi hapa o kuu lahui i alakai hewa ia e na poe oihana a me ke kipi aina oiaio.

HOALOHIA.

KO HILO MAU ANOAI.

Ua hiki mai ka Hamuku Hikikoki i Hilo nei, me kana mau olelo lepo i kekahi o na poe anee iata: "manao oukou e hoi hou ana ka Moiwahine, aole loa ia e hot. I na e hoihoi ana ke aupuni o Amerika, alaila, e noho ana ia he mau minute a hora paha aia lilo hou i Aupuni hou," me kona hoike pu ae no eia o C. B. Wilson ke kokua i kahi nei mahope o ke aupuni P. G. a me na poe no a pau a na hii i hapai ai a kikie, he nui lakou, ke hooikaika nei lakou e kipaku i ka Moiwahine.

He oia mau ke kupaa o na makaaianana ma ke kakoo ana i ke aupuni Moi, o na wahi kua kana kanaka maoli no i kakau moa oia no ka puai makai o Hilo, a me na paalalo kakaikahi, aole no paha i hiki i ka 20 ke hui ia a pau loa. Me ka olelo mai no o keia poe, aia a hiki i ka la e hoolihi ia ai, aia e kua ana kekahi o lakou.

Ua waiho a haalele aku la he elua ho a ka Papa Nana o ka Apana Koho o Puna, aole o laua makemake i ka hooko ana i keia hana poholalo, he mau luna aupuni no keia mau mea a i elua, oia o J. M. Kauwila, ke Lunakanawai, a me Hoomana ka Lawe Leta, ke aloha aina a Moi oiaio ia, aohē nana no ka hana pau wale. Eia mai ko laua hookohu ke hooana hou ia aku la.

No keia hana nui, nolaila, ua hookaulua ko'u holo aku a ka wa pono, ke hapai like nei makou no ke keakea ana aku i ke kono ana mai o ka aoao pakaha no ke kakau inoa o na Hawaii Pono.

Ua hoopau ia iho nei kekahi Hawaii mailoko ae o ka Halekua ai Bipi o ke kaikoeko o Kakina, o W. H. Shipman, no ka ae ole ana e kakau i kona inoa ma ka hana apuhi a lakou. Hilahila ole, kekahi no keia o na keiki a ka mikanele.

KO HILO KINI.

HE PANE.

Mr. Lunahooponopono;

Aloha oe:—Ua ike iho au ma kekahi mau kolamu o ka nupepa "Ka Leo" i kela mau la e hoolihi ana no'u. Manuia au i ka hoopoka hewa mau ia o kuu inoa e ka mea usua e kakau nei ia pepa. Ua ike maka no, na mea a pau aole owan ka Lunahooponopono o ka makou nupepa, he mea oioio aole kuleana o ka Luna Nui o ka nupepa ma ia tana kakau i na manao o ka pepa. Nolaila, mai hoolihi wale i ko'u inoa iloko o kekahi manao nupepa, koe wale no keia, o na manao a pau a'u i kakau ai iloko o ka makou nupepa Holomua, e pili ana i ka Hui Hoookoonoo Lahui Hawaii, mai a'u pono i aku kela, e ike no na mea a pau i kuu inoa malalo.

Malia paha no ka huhu a me na manao ino ia'u ka mea i hoolihikau wale ia ai ko'u inoa iloko e ka nupepa Ka Leo. Ua ike na mea a pau i ke ano a me ke kulana o ka ona o kela pepa. He nui na manao ino ana no'u i ko'u mau la iho nei. Aka, na ke Akua e ike i ka poe pono a nae ka poe hewa. Ke hooikaika nei au ma na ano a pau e pili ana i ka pono a me ka pomaikai o ka Lahui Hawaii ili ulaula e like me a'u a'u nei, aole no ka pono o ka mea hoolihi e like me kahi poe e nobo mai nei. Nolaila, mai puni ka poe heluhelu i Kele Leo, a na ke au o ka manawa e hoike mai i ke ano a me ke kulana o kela a me keia kamaka. Ua pau me ka oiaio.

ABERHAM FERNANDEZ, Luna Nui a Puuku o ka nupepa Holomua, April 13, 1894.

Nuhou Kuloko.

He keu ka hoi ka poe ekeke i ka olelo ino a he poe akamai i ke amuamu.

Ua hoi mai inehinei kekahi wahine hula a Kakina, ma ka moku mahu Meriposa.

Ua puka ae inehinei ka Papa Hoonohonoho o na heihē o Kapio-lani Paka, e unki aku ai ma ka la 11 o Iune ae nei. Aloha no paha ia la hoohauoli a na Pe Gana i ha leu nui iho ai a mahope kii nui ae no e honi.

Ua kim-o ae o Keoni Edewada, (he hapahaole) i ke poo o Luka Paau w., i ke koi a mai nahoahoa. O keia kekahi o na poe hula a Kakina i lawe ai i ka Hoikeike Hoolo, a ma Kaleponi no keia kimo ia ana.

Ua punuku ae ka Leo iaia a paa mai ka hoopoka ana i na olelo ku amuamu, a ua hemolele oia mai na olelo ino ae, aka, no makou aole o makou makemake e hookamani, a e kapa ia ka ihu he auwae, aka, o na inoa pono i mau mau i ke kapa a kamailio ia, oia ka makou e olelo ai, aole o ka hoohepa i ka olelo Hawaii.

He umi mau Pukiki i hoi hou mai ia nei mai Kapalakiko mai, no ka nele hana, ia lakou i haalele ai ia anei, he mau eke gula ka lakou o ka lawe ana, he mau la lohi a lakou i nobo mai nei, ua pau loa i ka ai ia me ka loa wahi hana o'e, haalele aku la kahi poe i na wahine me na keiki, a imi hou mai la ka pono i hopenē.

Ua makemakeia i poe keiki kulana elen, maamaa ma na olelo elua. E kipa mai e ninau i keia keena.

O na poe lawe pepa a ko makou luna H. Dole, oia oia e waiho nei i ka pilikia mai, e oluolu lakou e kii mai i ka lakou mau nupepa ma ke Keena nei no keia mau la. E hoolohe i keia e na makemake.

He eka mau nui ka ko makou mea kakau i hoikeke ia mai ai e na keiki o ka oihana leta, e oia kana i ninau aku ai i ka ukana oloko, hoike mai lakou, he nupepa "Oiaio", ua hohoi houia mai. Aia la! sole o ka Holomua ka haalele ia e like me ka na luna lawe pepa e olelo noopunipuni nei i ka Leo.

Ua hoike hoopunipuni ae la ka Adavataisa o kekahiaka nei, i ko Adimarala Woka kipa ana aku ka i ka "Palace" (Hafaelii) i ke ahiahi onehine, no ka waiho ana aku i kana hoike. Eia nae ka mea len e skaska ai, ua laweia mai na olelo o ke Coronicala a me ka inoa o ia pepa a hoopaaia iho la, a oia ke ao ia aku ana i kanska puni wale, —he oluolu ka launa ana o ka mea a me ka niu.

Ua hoohalahala mau mai kekahi poe lawe pepa ia makou no ka lohi loa ka o ka makou pepa a he hoo-kahi ka heluhelu pu ana me ka Leo i kekahi kakahiaka ae, na hao hao makou i kela, no ka mea, o puka mau ana ka makou i ka hora 2 a 3 paha, me he la i ka wa e loa aku ai i na luna, e hele aku ana lakou e kali i ka Leo a ahiahi loa i ka lawe ana aku poelele, pau ole i ka haawi a hooa i kakahiaka ae. A o makou ke mea ia mai i ka lohi eia kolohe nei na Luna. He kulana hana hou ka makou o keia mahina ae e loa ai makou na poe kolohe, ma ka ahiahi o na luna ia waho ka mea i kono mai e makaala.

I keia mau pule iho nei ua pakolu a pa kauna o ka haanui ana ae a ke Kuokoa i ka oluolu mau o ko Kuhina Willi me Iakole. I ka hooa ana ae o ka mea hou onethine, e pili ana i ka ke Kubina palapala ana aku nei i Wasinetona, e kauoha aku ana e hooana awiwi ia mai i kanaka "manao kupaa" ua hopohopo paha ke Kuhina. Nana aku ia mua iho o ke Keena Loio o Kuauau, he piha ia i na poe P.G., e kakani nui ai, ua hele oluna o na helehelena a hoike okoa mai no i ka mea a loko e hoo ana. O ua launa oluolu nei paha ia la e puka hee ia aku nei. Hoopunipuni.

Kaalo ae la ko ka "Holomua" mea kakan ma ke kihi o Papu me Katepa i ke ahiahi onehine, e ku ana o "uha-Haki, ua keke ilalo kona poo me na pepeiao, o Kuauau, he leo hanapilo kona e haioleto ana, o kekahi e noke ana i ke koi e hele e ninau ia wai la? He pino ka kahi i hoopuka ae.—e pili ana kekahi i ka paia hale, me na olelo a iliili o ke ano i kokoke loa e uwe waimaka, he mea pauhanee ia, a oia kai pane ae,—"oi si!" me he la aia kona hanu i ka a-i. E nuku ana kahi no ka mea pili ia Puulos. Aohē kunou iki ae o kahi Emelube a kakas loa aku la ihu, e hoolihi ana kahi no ke keakea ole ia o kela halawai o ka po Poakahi, e pili ka kekahi no Vanekous, ia T.H. Davies ka kahi;—aka iho la kamahela a koho iho la, ma pela ka mau o ka ike o na kahuna kalaiwaa e puha ana ka waa,

PONOGARAPA!

Dahuolelo hou Edisona

Aia ma kahi o

VITOA & AKI--RUMI HOIKE

Kihi o na a'anni Hotele a me Betela.

E loa no i ka mea hoolohe ka hauoli pal-na o'e i ka wa ona e lohe at i na leo mele hauhene lai o ke ano hou, oia na leo h men, na Bona, a me na hōmān, o'ohia e ae o Hawaii nei.

E loa mau mai ana na loonele ma na mokuahi a pau.

ELIMA KENETA

ka uku hoolohe o ke mele hookahi a e kipa na na makamaka o lohe pepeiao a'annei. mar26-tf

HOOLAHA A KE KAHU MALAMA WAIWAI.

Ke hoolaha ia aku mei ma kahi i na poe a pau i hooie ia S. K. Kawakahi a me Lidia Pihoi Kawakahi, kana wahine mare, malalo o ka'u kua'aha ana, e hoono koke mai hooi i ka l'kou mau Bila aie ia'u ma ke ano he kahu mahua waiwai o'amaa ae o ka la 31 o Maraki, 1894.

A ke kua'aha pu ia aku nei na poe a pau e hoolohe nei ma na hale a me na a'anni a pau, e uku pololei mai lakou ia'u nole i kekahi mea e ae.

ABRAHAM FERNANDEZ, Kahu

Mar12-3w

HOOLAHA I NA POE MAKAIKAI,

NA POE AHAAINA,

— A ME KA —

LEHULEHU HOLOKOA,

KAA HALIHALI OHUA O KAMIKA Ma Alanui Moi.

Ma kekahi a'aoa iho o ka

HALE KUAI BIPI O WALA MA.

O ka Kamika mau Kaa Halihali Ohua, oia na kaa holopono loa no na poe holokaa maloko o kei kulamakua, a ma hila no e loa ai na kaa holoholo lili a'auuni.

E kipa mau mai ma ko makou hale kaa nei mamua o na hale e ae.

Mutuala Telefona, : : : 408 mar 22-3m diy

Goo Kim.

HALEKUAI O NA LAKO LOLE NANI.

Alanui Nuanuu.

Eia ma ko'u halekuai na lole, e hui ia ma ke keena Tela Lole me ke pilipono loa, mai ka \$14 a'au aku iluna.

O na Papale Kane me Wahine, he 50 keneta a pii aku iluna.

E kipa mai e na makamaka mamua o ke kipa ana aku i kekahi hale e ae.

Mar20-tf

C. HOCKCHAW

Hale Hana UwatiNani

Hela 405 Alanui Mo'i, ma kekahi rami iho o ka Halepai, HOLOMUA.

E LOAA no me ko'u hale hana UWATI, ma uwati o na a'ao a pau, na pu, pahu-pala, damana, na lako dala, maka a'auuni, a pela aku. Mar20-tf

J. Hopp & Co

KIHI O NA

Alanui Moi me Betela

HONOLULU,

— HALEKUAI —

RONO HALE NUI!

Ke kono ia aku nei na makamaka a me na hoolaha no ke kipa mai a me ka makaiikai ana i na Waiwai Nani no ka Hoolako ana i na Home me na Lako Hale Maikai o ke ano Hou Loa oia hoi na

PONO RUMI MOE, oka;

PAKAUKAU POEPOE,

PAHU UME, KOKI,

PAKAUKAU-UWAI-I-KA-LOA

MOE BEBE, a pela aku.

Loko Hele I-e me Ohe

I Hana Maiau ia me ka Noeau Loa.

NA BELA MOE ME ULUNA,

Oia hoi na Bela Uwea, Lanoho, Huluhipa, Mau-u a me Lima.

Uluna Hulu Koloa, a pela aku.

E hooa nana mai ia makou mamua o ka hele ana i kekahi hale okoa aku e ike maka no oukou i ka hoolaha maoli no e na kumukuai maloko o keie Halekuai Lako Hale Nui. Nane mai.

KULA HULAHULA

E wehe ana o Dan. Lyons i papa kula huluhula haole no na Hawaii opioio me oo, i ka

AUWINA LA POAHA.

Aperila 12. hora 3, ma Ariona Hale. mahope iho o ka Hale Mele Hou.

He 25 keneta ka uku kula o ka haw. ma no ka haumana. apr5-tfd.

AHUNG & Co.

HALE TELA LOLE NUI.

Alanui Nuanuu, ma kekahi a'aoa mai o Kuni Ema Hale, Honolulu.

E HIKI no ke loa na paa lole holopono loa me ko'u hale maika 3.00 a pii aku iluna.

Mar03m

M. S. LEVY.

Hela 513 Robikan Block, alanui Hotele. (Ma kekahi rami iho o Ordway & Porter)

KUUPAU NA WAIWAI LIKE OLE ME KE KOE OLE

NA LAKO LEDE, KANE ME KAMALII, Kamua, papale, et .

E hoomaka ana ke kuni Hoopakika nui i ka POAKAHI, MAR. 19, a e hoomau aku ana a hiki i Mei. 1.

HOOLAHA.

Ua hooi ia aku na kanoa ia J. M. Silva o ka Halekuai Iapana o alanui Hotele, e kua hoopau aku i na waiwai Iapana me ka hookoe ole, a malalo hoi o ke kumuhilo. Nolaia, e kipa mai e na maka maka a ike maka no oukou iho. Mar22-tfd

C. IT. AKANA. TELA LOLE NOEAU.

Hela 324 Alanui Nuanuu

UA HIKI ke Hunaia na Lole o na ano Kuluha Maikai Loa a me ka Nani i oi aku i ko nana wahine e ae.

HE POKELA NA PAIKINI.

E kipa mai e ike pou i ka ihi a loko o kinikolu ai ka manao malama o ka hele ana aku i na hale e ae. nov.25tf

Iwakani Shoten

(KEPANI)

Alanui Hotele, ma kela a'aoa mai o ke Kaa Poininuu, na loa ma

HE MAU WAIWAI HOU

Mai Iapana mai, malua mai o ka Mokuahi Oceania, oia na

Lole Iapana Hou

— A ME NA —

Hainaka Silika

o na ano a pau, a e kuai ia aku ana hoi

MA KE KUMUKUAI HAA-HAA LOA.

feBl

3m

Leta Akea.

E na makamaka mai Hawaii o Keawe a hiki aku i Kawai o Mano, i loohia me na popilia o ka MA' FIVA, a me kekahi mau ano ma' e ae, e malin mai a hoolohe i ka'u mau hookaka no ka palekana a me ka pomaikai o ka loa hou ana o ke ola, mai na lawelawe Iapana ana a KAUKA C. T. AKANA ma ke alanui Nuanuu, hela 324, eia iho keia malalo nei:

No kekahi manawa lohi i ka hope ae nei, na loohia ia an me kekahi MA' FIVA ikaika loa, a nana i hoonawahiwai mai i ko'u kino e iho mau aku ana i loko o ke kulana hope loa o ko ke kanaka oia ana, a na hooa ia na laau Iapana o na ano a'aoa, sole i loa he wahi oluolu iki, a nolaila, ma ke kono a kekahi hoolaha o'u e hooa ia KAUKA C. T. AKANA, na hooa io aku an malalo o kana Iapana ana, a i loko o keia ia, u loa ia'u ka pomaikai nui o ka hoomama i ana o ko'u MA' FIVA, a me ka hauoli nu, au e kaku inoa nei i keia palapala hooa ikaikai no KAUKA C. T. AKANA, a hoikeakea aku imua o ka lehelenu, a na hiki loa iaia ke Iapana a hoolohe i na poe i loohia i ka MA' FIVA me ka maalaha, a ke kono io aku nei oukou e kipa ae i ona ia, a e loa no ka pomaikai nui no ke oukou mau oia kino, he oia maalaha me ke kino o ka lanakila.

Owan no me ka oiaio,

I. W. KAAHIKI.

Puunui, Mar 3 1894. Mar. 17-1m

Henry May & Co

Mea Kuai Ti,

Hoomoo Kope,

Mea Ai, &c.

HELU 98 ALANUI PAPA, HONOLULU, Mea Ai Hou Maikai

o na ano a pau e loa mau mai ana ma na Mokuahi mai Kaleponi mai.

YEE CHAN,

— MEA KUAI O NA —

Lako Lole o na Ano a pau.

Na Hainaka Silika Pake me Iapana Na Pahu Lole Koa, Papale, Etc., Etc., Etc.

Na Lolewawae, mai ka \$1 a ka \$4. Papale kane, mamala, a pela aku, e kuai ia aku no malalo o ke kumukuai haaha loa me ka holopono, mamua o kekahi

Hela 31 me 33 Alanui Nuanuu, Honolulu. Pahu Leta 255. mar 16-tf.

HOOLAHA I KE AKEA

E na Hoolaha a me na Makamaka maikai, e oho ana ma na mokuahi o ke Hawaii Paeaina, mai na kane, wahine a me ua keiki i lonsia i na hoopilihua a ka mai a me ka ehaeha i ko oukou kino. Ke kono ia aku oei oukou e hele mai ma ko'u keena ma ke alanui Kamika a me Hotele, hela 317. I ka poe i loa ia i na ano mai a pau ka eha o ke poe, hui ke kino, eha i ka umauma, a mai wahine, a me na ano mai e ae ia, pela no hoi me ka mai hook-awale ohana. Ua hiki loa ia'u ke Iapana i na ano mai a pau, a me ka hoomamae pu ana i ke kino. Nolaila, e na hoolaha e hele mai imua o'u i hiki ai ia'u ke Iapana aku i ko oukou piikia. He oluolu ka auhan ma ka'u lawelawe ana, e ui a e ninau iho i ka poe i ka poe i kamaaina ia'u, na lakou i hui mat i ka oiaio, a e hele no hoo ma ko'u keena i pau ai ke kuhihewa, o ka ole ka lahe pepeiao, alaila e hele mai a pau loa, i pau i ka kuhihewa no ia'u, I. Akina, Kauka Leong Keng Tong. E au, a e wiki e na hoo, mai kahi a mai alo-tohi aku, o ka leo-keia o ke ola, e kahes aku ana ia oukou e na maka moka maikai, o ka lohe ke ola, a o ke kuli ka make, e nana pono i na maka ma ke kibi mauka.

Owan no ka oukou kauwa me ka haaha DR. L. AKINA.

Hela 40 me 317 kihi o na huina o Alanui Kamika me Hotele.

feb19 ly